

**Česká školní inspekce
Plzeňský inspektorát
Koperníkova 26, 301 00 Plzeň**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIP-370/24-P
Sp. zn. ČŠIP-S-79/24-P

Název	Výchovný ústav, dětský domov se školou, základní škola, střední škola a školní jídelna, Hostouň, Chodské náměstí 131
Sídlo	Chodské náměstí 131, 345 25 Hostouň
E-mail	info@vudds-hostoun.cz
IČO	48 342 998
Identifikátor	600 028 429
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Ing. Radek Bošek, MBA
Zřizovatel	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Místo inspekční činnosti	Chodské náměstí 131, Hostouň Osvobození 142, Hostouň Rybník 77, Rybník
Inspekční činnost na místě	19. – 21. 3. 2024

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaných školským zařízením podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů. Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů školského zařízení podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Příspěvková organizace Výchovný ústav, dětský domov se školou, základní škola, střední škola a školní jídelna, Hostouň (dále „školské zařízení“ nebo „zařízení“) vykonává činnost výchovného ústavu (dále „VÚ“), jehož součástí je i výchovně léčebná jednotka (dále „VLJ“), dětského domova se školou (dále „DDS“), základní školy (dále „ZŠ“), střední školy (dále „SŠ“) a školní jídelny.

K datu inspekční činnosti bylo v zařízení evidováno 94 dětí, z toho 66 dětí bylo přítomno fyzicky. Výchovně-vzdělávací činnost byla realizována ve 12 rodinných a výchovných skupinách, z nichž čtyři byly pro děti vyžadující výchovně léčebný program v důsledku jejich neurologického poškození a psychického onemocnění a dvě pro děti ohrožené závislostmi a drogově závislé. Pobyt mimo zařízení měly povoleny čtyři děti, 19 dětí bylo na útěku, čtyři hospitalizovány ve zdravotnickém zařízení a jedno bylo ve výkonu trestu. Základní vzdělávání se realizuje v šesti třídách (45 žáků), střední vzdělávání rovněž v šesti třídách (37 žáků) v tříletých oborech vzdělání Stravovací a ubytovací služby a Zemědělské práce zakončených závěrečnou zkouškou.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školského zařízení postupně realizuje cíle, které si stanovil v koncepci rozvoje zařízení v oblastech zajištění výchovně vzdělávacích aktivit a rozvoje materiálního zázemí školského zařízení. Užší vedení prošlo částečnou reorganizací a aktuálně je to stabilizovaný tým vychovatelů a odborných pracovníků s jasně definovanými povinnostmi. Ředitel část svých řídicích kompetencí delegoval na zástupkyni ředitele pro školy, vedoucí vychovatele VÚ, DDS a VLJ. Hospitační a kontrolní činnost ve školském zařízení je realizována podle plánu, je efektivní, její výsledky jsou projednávány s jednotlivými pedagogickými pracovníky i na pedagogické radě.

Vnitřní informační systém je založen na elektronickém systému a na osobním kontaktu pedagogů a odborných pracovníků. Informace o dopolední činnosti dětí, včetně jejich hodnocení, získávají vychovatelé a vedení zařízení každý den na společných setkáních. Zákonní zástupci získávají informace o svých dětech telefonicky a při osobních jednáních.

Od minulé inspekční činnosti došlo k minimální obměně pedagogického sboru. V současné době většina pedagogických pracovníků splňuje odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, ostatní si ji doplňují. Všichni pedagogové splňují psychickou způsobilost, zaměstnanci bezúhonnost. Další vzdělávání pedagogických pracovníků probíhá v souladu s potřebami zařízení, ale i na základě zájmu jednotlivých pedagogů. Vzdělávací akce a semináře byly zaměřeny hlavně na rizikové chování, závislostní chování a na výchovu a vzdělávání dětí s psychiatrickým onemocněním. Téměř všichni vychovatelé absolvovali výcvik v relaxačně aktivizačních metodách nebo sociálně psychologický výcvik. Znovu byla zavedena pravidelná supervize pedagogických kolektivů zařízení s cílem externí reflexe pedagogických metod a postupů.

Poradenské pracoviště je tvořeno metodikem prevence, etopedkou, externím psychologem, pracujícím na částečný úvazek, a terapeutem VLJ. Tito odborní pracovníci ve vzájemné spolupráci napomáhají dětem v průběhu adaptačního procesu se začleněním do nové sociální skupiny, podporují korekci disociálních vztahů a postojů a změnu jejich hodnotového systému a poskytují jim podporu při postupném odstraňování závislostí na návykových látkách. Pro zajištění plné odborné psychologické péče pro děti s psychiatrickou diagnózou,

rozvinutým rizikovým chováním a ohrožené závislostmi chybí v zařízení psycholog na plný úvazek.

Školské zařízení má dobré prostorové a materiální předpoklady pro realizaci školního vzdělávacího programu. Každá rodinná nebo výchovná skupina má byt s klubovnou, kuchyňským koutem, pokojem, koupelnu a sociální zařízení. Byty jsou dobře a účelně vybaveny. V souladu s finančními možnostmi je materiální vybavení průběžně obnovováno, modernizováno. Děti mají prostor s volným přístupem, kde si mohou uchovávat své osobní věci uzamčené. Učebny základní a střední školy jsou vybaveny výukovými obrazy, učebními pomůckami a dataprojektory, které vyučující při výuce efektivně využívají. Praktická výuka probíhá ve výukové kuchyňce a ve školních jídelnách, které jsou součástí zařízení. VÚ disponuje třemi startovacími byty, které v současné době nevyužívá. Součástí areálu je i multifunkční sportoviště s umělým povrchem a dětské hřiště.

V rámci plného hmotného zaopatření poskytuje školské zařízení dětem celodenní stravování ve školní jídelně. Zajištěna je pestrá strava s ohledem na získání a upevňování zdravých stravovacích návyků a celodenní pitný režim. Jednou až dvakrát v měsíci zajišťují stravu vychovatelé společně s dětmi v jednotlivých rodinných a výchovných skupinách, přičemž se děti podílí na plánování a nákupu surovin potřebných pro přípravu pokrmů, čímž získávají sociální kompetence pro běžný život a rozvíjejí si praktické základy finanční gramotnosti.

Činnost školského zařízení je zabezpečena především z dotace poskytnuté ze státního rozpočtu v rámci normativního financování. Finanční prostředky získává také z účelových dotací, významná je i spolupráce s nadačními fondy, které se zaměřují na podporu dětí ze sociálně slabších skupin. V poslední době zařízení realizovalo několik významných investičních akcí.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Výchovně-vzdělávací proces ve školském zařízení je založen na důsledném dodržování pevně stanoveného programu se silným akcentem na motivační složku. Důležitou roli hraje pozitivní hodnocení a individuální přístup zohledňující zdravotní a duševní specifika jednotlivých dětí. Ty jsou podporovány v rozvoji klíčových kompetencí, praktických dovedností, v komunikaci s rodinou, vedeny ke zdravému životnímu stylu. V průběhu inspekční činnosti panovala v zařízení příjemná, klidná atmosféra, pracovníci byli v komunikaci s dětmi vstřícní, poskytovali jim prostor k vyjádření názoru, vhodnými metodami usměrňovali jejich chování. Programy rozvoje osobnosti dítěte (dále „PROD“) definují individuální cíle dětí v dílčích oblastech, převážně korespondují s obsahem týdenních plánů, ve kterých se často projevovaly individuální výchovné cíle jednotlivých dětí, což umožňovalo aktivně reagovat na jejich měnící se potřeby.

Odpolední činnosti probíhaly podle týdenních plánů, které byly v souladu s nastaveným ročním plánem výchovně vzdělávacích činností a zároveň odpovídaly cílům stanoveným ve školním vzdělávacím programu. Ve sledovaných aktivitách děti pracovaly samostatně, v případě potřeby žádaly spontánně o pomoc vychovatelů. Pedagogičtí pracovníci je aktivně motivovali k řádným výkonům. Při sportovních činnostech si zlepšovali sportovní dovednosti a spolupráci při volné hře. Pracovní aktivity probíhaly hlavně na zahradě a dvoře zařízení a VLJ. Interakce mezi dětmi navzájem probíhala bez problémů, dokázaly se vzájemně respektovat i respektovat pokyny pedagogických pracovníků a dodržovat nastavená pravidla. Realizované organizační formy a aplikované metody byly vhodně zvoleny přiměřeně k jejich věku i k jejich individuálním potřebám. Vychovatelé při všech činnostech zohledňovali aktuální zdravotní a psychický stav dětí i jejich speciální potřeby,

projevovali velkou dávku empatie a obecně měli značný přehled o dovednostech a schopnostech jednotlivých dětí. Běžné denní aktivity jsou v souladu s plánem výchovně vzdělávací činnosti několikrát ročně doplněny víkendovým či týdenním pobytem mimo zařízení, jehož cílem je vedle změny prostředí i odpočinek a pobyt v přírodě.

Hospitovaná výuka v základní škole se vyznačovala účelným střídáním činností. Byly zařazovány vhodné aktivizační metody podporující soustředění žáků, efektivitu učebního procesu zvyšovala potřebná názornost. Rozsah činností i pracovní tempo vyučující přizpůsobili vzdělávacím předpokladům, znalostem i dovednostem jednotlivých žáků. Efektivní práce s chybou, a především podporující učební styl umožňovaly žákům pracovat bez obav z neúspěchu. V části hodin vyučující vhodně využili didaktickou techniku k individuální práci žáků. Žáci se do vzdělávání zapojovali, pracovali dle pokynů, většinou se zájmem. Asistentky pedagoga v součinnosti s vyučujícími poskytovaly žákům adekvátní podporu. Učitelé citlivě přistupovali k žákům, zohledňovali jejich zdravotní i psychický stav, v případě potřeby jim umožňovali pobyt v relaxační místnosti.

V průběhu vzdělávání ve střední škole byli žáci na začátku hodin seznámeni s učivem, které bude probíráno a s organizací práce v hodině. Cílem hodiny tak bylo především upevňovat znalosti žáků, procvičovat jejich dovednosti nebo budovat jejich postoje. Ve většině hodin vyučující volili frontální způsob výuky, v některých hodinách kombinovaný se samostatnou prací žáků. Výuka byla vedena převážně formou řízeného rozhovoru mezi vyučujícími a žáky, žáci se aktivně zapojovali, komunikovali a vyučující respektovali jejich pracovní tempo. V hodinách učitelé výklad učiva podpořili využitím názorného materiálu nebo prezentací. Samostatnou práci většinou vyučující využívali pro ověřování znalostí a pro průběžnou kontrolu pochopení učiva žáky, případně poskytnutí zpětné vazby k jejich výkonu. Vyučujícími se většinou dařilo motivovat žáky k práci, dávat najevo důvěru ve zvládnutí všech úloh. Všichni žáci se snažili v průběhu vyučovacích hodin pracovat na zadaných úkolech a splnit je dle pokynů učitelů. Vyučující poskytovali žákům zpětnou vazbu k jejich okamžitému výkonu v průběhu vyučovací hodiny. Většinou se na hodnocení hodiny podíleli i sami žáci, čímž u nich byly podporovány komunikační schopnosti, vyjádření vlastního názoru a posilování jejich vnitřní motivace k učení

Praktické vyučování oboru Stravovací a ubytovací služby bylo sledováno na školním pracovišti, jehož vybavenost splňuje požadavky na zajištění vzdělávání vyučovaného oboru. Rozvíjeny byly odborné kompetence žáků s cílem získání potřebných praktických dovedností a návyků v souladu s profilem absolventa a s osnovami odborného výcviku a v návaznosti na teoretické odborné předměty. Výuka byla účelně zorganizována, včetně dodržování zásad bezpečnosti práce a ochrany zdraví. Vstřícný vztah učitele k individuálním potřebám žáků měl pozitivní vliv na klima výuky odborného výcviku a na přístup žáků k plnění zadávaných úkolů.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Systém hodnocení je postaven na kladné motivaci, oceňuje pozitivní chování a přispívá k socializaci a resocializaci dětí. Těm je každý den poskytována zpětná vazba k jejich chování, k plnění jejich povinností, a to v podobě kombinovaného bodového a slovního hodnocení. Děti mají možnost se ke každému hodnocení vyjádřit, čímž jsou posilovány jejich komunikativní kompetence, a jsou tak přirozeně vedeni k sebereflexi. Důraz je kladen na motivaci k pozitivnímu hodnocení s cílem posilovat správné chování a jednání. Většina dětí má při příchodu problém v dodržování režimu, proto jsou všechny činnosti přesně rozvrženy v čase, pravidelně se střídají, ale zároveň nabízejí pro děti i potřebnou

rozmanitost. V průběhu pracovního týdne jsou děti hodnoceny v oblastech vyplývajících z cílů PROD s důrazem na podporu rozvoje klíčových kompetencí, schopností a dovedností. Při plnění cílů PROD mohou získat výhodu např. v podobě prodloužené večeře nebo mimořádné samostatné vycházky. Tento systém je pro tuto cílovou skupinu dětí velmi motivující.

Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků jsou srozumitelně a přehledně zpracována ve školním řádu. Systém zjišťování výsledků vzdělávání žáků je založen zejména na uplatňování standardních evaluačních nástrojů s využitím různých forem písemného prověřování a ústního zkoušení. Průběžně jsou aktuální problémy a výsledky vzdělávání projednávány při každodenním setkávání pedagogů mezi sebou a se zástupkyní ředitele školy. Dobré pracovní klima s malým počtem žáků ve třídách, nabídka konzultačních hodin pedagogů s možností doučování, dobrá spolupráce učitelů s vychovateli a povinná doba domácí přípravy na vyučování v denním režimu školského zařízení pozitivně přispívají k prevenci školní neúspěšnosti žáků. Kontinuitu výchovně-vzdělávací činnosti a její výsledky však negativně ovlivňuje zvýšený počet úteků některých dětí. Výsledky výchovy a vzdělávání jsou pravidelně projednávány v pedagogické radě. Zákonní zástupci jsou o průběhu a výsledcích vzdělávání svých dětí dle možností informováni při osobních návštěvách v zařízení nebo popřípadě dodatečnou písemnou formou.

Děti ve VÚ jsou pedagogy průběžně připravovány na odchod ze zařízení. Jsou vedeny k finanční gramotnosti, k dovednostem spojeným s nakupováním, úklidem, hygienou, bezpečným pohybem po okolí. Vedení zařízení aktivně napomáhá i jejich návratu k jejich zákonným zástupcům, při vyhledávání chráněného bydlení, popř. vhodného zaměstnání. Pedagogové aktivně vyhledávají pro tyto děti i možnosti pracovního uplatnění i mimo zařízení, kdy spolupracují s externími soukromými subjekty při realizaci jednoduchých pracovních a úklidových činností. Tyto činnosti rozšiřují pracovní kompetence dětí, které mohou praktickou přípravu realizovat v běžných pracovních podmínkách. Součástí nabídky těmto dětem je i možnost získat řidičský průkaz na traktor, základní osvědčení pro výkon práce svářeče včetně EURO normy, osvědčení na obsluhu řetězových pil a křovinořezů, osvědčení na lesní těžbařské práce, barmanský kurz a kurz studené kuchyně. Pro dívky jsou určeny kurzy kosmetické minimum a péče o vlasy. Rekvalifikační kurzy i řidičský průkaz umožňuje dětem získat odbornou pracovní specializaci, která jim rozšiřuje uplatnění na trhu práce.

Ve školním roce 2022/2023 bylo zaznamenáno vysoké množství úteků dětí, kterých bylo 142. V letošním školním roce jich bylo k datu inspekční činnosti evidováno již 84. Jedná se zpravidla o krátkodobé útky, evidovány jsou však i útky dlouhodobé. Odborní pracovníci analyzují důvody úteků, realizují individuální terapeutické rozhovory s dětmi útekáři, ale stále se zatím nepodařilo tuto situaci výrazně zlepšit.

Děti mají možnost vycházek, pravidelných návštěv, dovolenek a styku se svými rodinnými příslušníky. Kromě možnosti návštěv zákonných zástupců v zařízení je běžný kontakt telefonický i písemný. Přirozenou formou přivádí děti k promyšlenému plánování času, napomáhá dodržování řádu a pravidel, což v konečném důsledku může podpořit jejich úspěšný přechod zpět do běžného života.

Pedagogové se snaží podporovat záliby jednotlivých dětí a aktivní prožívání jejich volného času prostřednictvím velké nabídky zájmových aktivit v zařízení i mimo ně. Děti s pedagogy se také účastní různých sportovních soutěží pořádaných jinými zařízeními stejného typu, nebo je i organizují. Výchovně-vzdělávací činnost je vhodně doplňována různými výjezdy a pobytovými akcemi, jejichž smyslem je podporovat kompetence k řešení problémů, vzájemnou spolupráci, skupinovou soudržnost a psychickou odolnost.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Vedení zařízení aktivně inovuje prostorové a materiální vybavení.
- Pro zájmovou a rekreační činnost dětí bylo zbudováno multifunkční hřiště a pořízeno vybavení pro sportovní a rekreační aktivity.
- Byly zavedeny pravidelné skupinové a individuální komunitní terapie s odbornými pracovníky hlavně pro děti léčebně výchovných skupin.
- I nadále je evidován značný počet útěků. S tímto negativním trendem pedagogové sice terapeuticky pracují, ale zatím se jim nedaří tento vývoj zvrátit.

Silné stránky

- Zařízení aktivně organizuje činnosti, které podporují rozvoj individuálních zájmů a smysluplné využívání volného času (4.3).
- Možnost absolvovat rekvalifikační kurzy rozšiřuje absolventům zařízení možnosti uplatnění na trhu práce (5.4).

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Vysoké množství útěků narušuje kontinuitu výchovně vzdělávací činnosti (5.1).

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Vypracovat a realizovat efektivní systém pro snížení počtu útěků dětí ze zařízení.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školského zařízení ve lhůtě do 15 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínce, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina Výchovného ústavu, dětského domova se školou, základní školy, střední školy a školní jídelny Hostouň, Chodské náměstí 131 v úplném znění vydaná Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 – Malá Strana pod č.j.: MSMT-17428/2022-1 ve znění dodatků č. 1 až 8
2. Jmenování ředitele školského zařízení vydané MŠMT 24. 7. 2019 čj. MSMT-17182/2019-2 s účinností od 1. 8. 2019

3. Osvědčení u funkčním studiu řídicích pracovníků škol a školských zařízení vydané společností Fakta s.r.o. 11. 12. 2013, čj. 1622/2013
4. Školní vzdělávací program pro výchovný ústav ve verzi platné ke dni kontroly
5. Školní vzdělávací program pro dětský domov se školou ve verzi platné ke dni kontroly
6. Školní vzdělávací program pro výchovně léčebnou jednotku Medvědí Kámen ve verzi platné ke dni kontroly
7. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání ve verzi platné ke dni kontroly
8. Školní vzdělávací program 65-51-E/01 Stravovací a ubytovací služby se zaměřením na kuchařské práce vydaný s účinností od 1. 9. 2017
9. Školní vzdělávací program 41-51-E/01 Farmář pro život se zaměřením na zemědělské práce vydaný s účinností od 1. 9. 2017
10. Třídní knihy na školní rok 2023/2024
11. Rozvrhy hodin na školní rok 2023/2024
12. Záznamy z pedagogické rady za školní rok 2023/2024
13. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní rok 2023/2024
14. Vyhodnocení akcí DVPP za školní rok 2022/2023
15. Minimální preventivní program pro školní rok 2023/2024 ze dne 28. 8. 2023
16. Směrnice k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků č.j.: 86/2023 platná od 1. 9. 2023
17. Kniha úrazů za školní rok 2022/2023 a 2023/2024
18. Rozvrhy tříd na školní rok 2023/2024
19. Výroční zpráva o činnosti školského zařízení č.j.: 95/2023 za školní rok 2022/2023
20. Školní řady pro základní a střední školu s účinností od 1. 9. 2023
21. Vnitřní řád školského zařízení vydaný s účinností od 1. 9. 2023
22. Vnitřní řád školského zařízení se specifikací pro odloučené pracoviště Medvědí Kámen vydaný s účinností od 1. 9. 2023
23. Vnitřní řád školní jídelny platný od 1. 2. 2024
24. Doklady o dosaženém odborném vzdělání pedagogických pracovníků

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jří Holomek, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

Ing. Drahuse Šefčíková, školní inspektorka

Ing. Václava Matasová, kontrolní pracovnice

16. 4. 2024